Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

9 päivänä heinäkuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjuminen – Direktiivi 2011/7/EU – Kaupallisen toimen käsite – Palvelujen suorittaminen – 2 artiklan 1 alakohta – Vuokrasopimus – Toistuvat maksut – Maksuaikataulu, jonka mukaan maksut suoritetaan maksuerissä – 5 artikla – Soveltamisala

Asiassa C-199/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Łódźin kaupungin keskustan piirioikeus, Puola) on esittänyt 24.1.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.2.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

RL sp. z o.o.

vastaan

J. M.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja S. Rodin sekä tuomarit K. Jürimäe ja N. Piçarra (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– J. M., edustajanaan A. Krakowińska, radca prawny,

– Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan F. De Luca, avvocato dello Stato,

– Euroopan komissio, asiamiehinään K. Mifsud-Bonnici ja Ł. Habiak,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 16.2.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/7/EU (EUVL 2011, L 48, s. 1) 2 artiklan 1 alakohdan ja 5 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat RL sp. z o.o. ja J. M. ja joka koskee sitä, että J. M. maksoi myöhässä 16 vuokraa kuluineen, jotka koskevat liiketilan toistaiseksi voimassa olevaa vuokrasopimusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2011/7 johdanto-osan 2, 3, 8, 9, 11, 19 ja 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Sisämarkkinoilla talouden toimijat toimittavat useimmat tavarat ja palvelut muille talouden toimijoille ja viranomaisille maksun lykkäämisen periaatteella siten, että toimittaja antaa asiakkaalleen aikaa laskun maksamiseen osapuolten sopimuksen mukaisesti tai sen mukaan kuin toimittajan laskussa on mainittu taikka laissa säädetty.

(3) Monet talouden toimijoiden välisiin tai talouden toimijoiden ja viranomaisten välisiin kaupallisiin toimiin liittyvät maksut suoritetaan myöhemmin kuin sopimuksessa tai yleisissä kaupallisissa ehdoissa on määrätty. Vaikka tavarat on toimitettu tai palvelut suoritettu, monet niitä koskevat laskut maksetaan vasta pitkän ajan kuluttua määräpäivästä. Tällaiset maksuviivästykset vaikuttavat negatiivisesti yritysten maksuvalmiuteen ja vaikeuttavat niiden taloushallintoa. Lisäksi tilanne vaikuttaa yritysten kilpailukykyyn ja kannattavuuteen, koska velkojien on maksuviivästysten takia hankittava ulkoista rahoitusta. – –

– –

(8) Tämän direktiivin soveltamisala olisi rajattava maksuihin, jotka suoritetaan korvauksena kaupallisista toimista. Tämän direktiivin ei pitäisi säännellä kuluttajien kanssa suoritettavia toimia, muihin maksuihin liittyviä korkoja, esimerkiksi shekki- ja vekselilakien nojalla suoritettavia maksuja eikä vahingonkorvauksena suoritettavia maksuja, mukaan lukien vakuutusyhtiöitten suorittamat maksut. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi voitava jättää soveltamisalan ulkopuolelle velat, joihin kohdistuu maksukyvyttömyysmenettely, mukaan lukien menettely, jonka tavoitteena on velkojen uudelleenjärjestely.

(9) Tällä direktiivillä olisi säänneltävä kaikkia kaupallisia toimia riippumatta siitä, ovatko ne yksityisten tai julkisten yritysten välisiä vai yritysten ja viranomaisten välisiä – –. Näin ollen direktiivillä olisi säänneltävä myös kaikkia pääsopimuksen osapuolten sekä niiden toimittajien ja alihankkijoiden välisiä kaupallisia toimia.

– –

(11) Tavaroiden toimittamiseen ja palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan, joihin tätä direktiiviä sovelletaan, olisi kuuluttava myös julkisten rakennusurakoiden sekä talonrakennus- ja maa- ja vesirakennustöiden suunnittelu ja toteuttaminen.

– –

(19) Velkojien on tarpeen saada kohtuullinen korvaus viivästyneistä maksuista aiheutuneista perintäkuluista maksuviivästysten ehkäisemiseksi. Perintäkulujen olisi sisällettävä myös hallinnolliset kulut ja korvaus maksuviivästyksistä aiheutuneista yrityksen sisäisistä kuluista, joiden osalta direktiivissä olisi säädettävä kiinteästä vähimmäissummasta, jonka lisäksi voidaan periä viivästyskorkoa. – –

– –

(22) Tällä direktiivillä ei saisi estää maksuerin tapahtuvia tai porrastettuja maksuja. Kukin maksuerä tai maksu olisi kuitenkin suoritettava sovituin ehdoin ja siihen olisi sovellettava tässä direktiivissä säädettyjä maksuviivästyssääntöjä.”

4 Direktiivin 2011/7 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Kohde ja soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin tavoitteena on kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjuminen, jotta voidaan varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja edistää näin yritysten ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) kilpailukykyä.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin.

3. Jäsenvaltiot voivat jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle velat, joiden osalta on aloitettu maksukyvyttömyysmenettely velallista vastaan, mukaan luettuna menettely, jonka tavoitteena on velkojen uudelleenjärjestely.”

5 Kyseisen direktiivin 2 artikla sisältää seuraavat määritelmät:

”– –

1) ’kaupallisilla toimilla’ [tarkoitetaan] yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan;

– –

3) ’yrityksellä’ [tarkoitetaan] muuta organisaatiota kuin viranomaista sen harjoittaessa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa, vaikka tätä toimintaa harjoittaisi vain yksi henkilö;

4) ’maksuviivästyksellä’ [tarkoitetaan] maksua, jota ei suoriteta sopimukseen tai lakiin perustuvan maksuajan kuluessa, kun 3 artiklan 1 kohdassa – – säädetyt ehdot täyttyvät;

5) ’viivästyskorolla’ [tarkoitetaan] lakisääteistä viivästyskorkoa tai yritysten välillä sovittua korkoa, jollei 7 artiklasta muuta johdu;

– –”

6 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa, jonka otsikko on ”Yritysten väliset kaupalliset toimet”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon yritysten välisissä kaupallisissa toimissa ilman, että maksumuistutus on tarpeen, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) velkoja on täyttänyt sopimukseen ja lakiin perustuvat velvoitteensa; ja

b) velkoja ei ole saanut erääntynyttä määrää ajoissa, paitsi jos velallinen ei ole vastuussa viivästyksestä.”

7 Saman direktiivin 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Maksuaikataulut”, säädetään seuraavaa:

”Tällä direktiivillä ei rajoiteta osapuolten mahdollisuutta sopia sovellettavan kansallisen lainsäädännön asiaa koskevien säännösten mukaisesti maksuaikatauluista, joiden mukaan maksut suoritetaan maksuerissä. Tällaisissa tapauksissa silloin, kun maksueriä ei makseta sovittuun määräaikaan mennessä, tässä direktiivissä säädetty korko ja korvaus lasketaan yksinomaan viivästyneiden maksuerien perusteella.”

8 Direktiivin 2011/7 6 artiklan, jonka otsikko on ”Perintäkulujen korvaaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viivästyskoron tullessa kaupallisissa toimissa maksettavaksi 3 – – artiklan mukaisesti velkojalla on oikeus saada velalliselta vähintään kiinteä 40 euron summa.”

Puolan lainsäädäntö

9 Kaupallisten toimien maksuajoista 8.3.2013 annetun lain (ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, konsolidoitu teksti, Dz. U. 2019, järjestysnumero 118; jäljempänä 8.3.2013 annettu laki) 4 §:n 1 momentissa kaupallinen toimi määritellään ”sopimukseksi vastikkeellisesta tavaroiden toimittamisesta tai palvelujen suorittamisesta, jos 2 §:ssä tarkoitettujen osapuolten tekemä sopimus liittyy harjoitettuun toimintaan”.

10 Kyseisen lain 7 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Kaupallisissa toimissa, lukuun ottamatta toimia, joissa velallinen on julkinen elin, velkojalla on oikeus ilman maksukehotusta saada kaupallisten toimien viivästymiseen liittyvät lakisääteiset korot, elleivät osapuolet ole sopineet korkeammasta korosta, rahasuorituksen määräpäivän ja maksupäivän väliseltä ajalta, jos seuraavat edellytykset täyttyvät samanaikaisesti:

1) velkoja on suorittanut suorituksensa

2) velkoja ei ole saanut maksua sopimuksessa määrätyssä määräajassa.”

11 Kyseisen lain 10 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Velkojalla on siitä päivästä alkaen, jona hän saa oikeuden 7 §:n 1 momentissa tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun korkoon, oikeus saada velalliselta ilman maksukehotusta 40 euroa vastaava määrä Puolan zlotyiksi [(PLN)] muunnettuna – – korvauksena perintäkuluista.

– –

3. Oikeus 1 momentissa tarkoitettuun määrään syntyy kaupallisesta toimesta, jollei 11 §:n 2 momentin 2 kohdasta muuta johdu.”

12 Saman lain 11 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Kaupallisen toimen osapuolet voivat sopimuksessaan laatia maksuaikataulun rahasuorituksen suorittamisesta maksuerissä sillä edellytyksellä, että tällaisen maksuaikataulun laatiminen ei ole velkojan kannalta selvästi sopimatonta.

2. Jos kaupallisen toimen osapuolet ovat sopimuksessaan sopineet, että rahasuoritus suoritetaan maksuerissä,

1) 7 §:n 1 momentissa tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetut korot ja

2) 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu määrä ja 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen aiheutuneiden perintäkulujen korvaus

on suoritettava kustakin maksamattomasta erästä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 RL ja J. M. tekivät 15.1.2011 toistaiseksi voimassa olevan vuokrasopimuksen, joka koskee liikehuoneistoa Łódźissa (Puola). Sopimuksen mukaan J. M. on vuokralaisena velvollinen maksamaan vuokranantajalle RL:lle kunkin kuukauden 10. päivään mennessä kuukausivuokran ja kiinteistön ylläpitokustannuksia vastaavat käyttökulut. J. M. maksoi RL:lle sopimuksen mukaisesti 984 PLN:n (noin 229 euroa) suuruisen vuokravakuuden.

14 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että J. M. maksoi vuoden 2015 syyskuun ja vuoden 2017 joulukuun välisenä aikana myöhässä 16 kuukausivuokraa kuluineen. RL laati tämän jälkeen J. M:lle maksukehotuksen 2 751,30 PLN:n (noin 640 euroa) määrälle, mikä on 16 kertaa 40 euroa vastaava summa Puolan zlotyissa korvauksena näistä maksuviivästyksistä, ja hän kuittasi osittain kyseisestä saatavasta J. M:n häneltä olleen saatavan, joka muodostui vuokravakuudesta. Tämän kuittauksen jälkeen RL:n vaatiman saatavan määrä oli 1 767,30 PLN:a (noin 411 euroa).

15 RL haki 10.4.2018 ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa maksamismääräystä J. M:ää vastaan. Tämä hakemus hyväksyttiin.

16 J. M. vastusti maksamismääräystä ja nosti vuokravakuutta ja viivästyskorkoja koskevan vastakanteen vedoten siihen, että vuokrasopimukseen ei sovelleta 8.3.2013 annettua lakia, jolla direktiivi 2011/7 on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. J. M:n mukaan vuokrasopimus ei ole kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettu kaupallinen toimi, koska se ei johda tavaroiden toimittamiseen eikä palvelun suorittamiseen vaan esineen antamiseen väliaikaiseen käyttöön vastikkeellisesti.

17 Tässä yhteydessä ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyrkii ensinnäkin selvittämään, voidaanko yritysten välistä vuokrasopimusta pitää direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna kaupallisena toimena, joka johtaa tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan. Se toteaa ensiksi, ettei näitä käsitteitä määritellä kyseisessä direktiivissä, ja toiseksi, että Puolan oikeuskirjallisuudessa on eri näkemyksiä kyseisten käsitteiden tulkinnasta.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että vaikka kaupallisen toimen käsitteen sanamuodon ja asiayhteyden mukainen tulkinta johtaa päätelmään, jonka mukaan vuokrasopimukset eivät kuulu kyseisen käsitteen piiriin, tämän käsitteen toiminnallinen tulkinta sen sijaan puoltaa sitä, että nämä sopimukset kuuluvat direktiivin 2011/7 soveltamisalaan.

19 Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii toiseksi lähinnä sitä, onko direktiivin 2011/7 5 artiklan ensimmäistä virkettä – siltä osin kuin siinä annetaan osapuolille mahdollisuus sopia maksuaikataulusta, jonka mukaan maksut suoritetaan maksuerissä – tulkittava siten, että se koskee ainoastaan sellaisia kaupallisia toimia, joissa maksu on kertaluonteinen, vaikka tällainen maksu voidaan maksaa maksuerissä, ja että siinä suljetaan siten pois sellaiset kaupalliset toimet, joissa maksut on suoritettava toistuvasti ja ennalta vahvistetuin määräajoin vuokrasopimukseen liittyvän kuukausivuokran tavoin.

20 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Łódźin kaupungin keskustan piirioikeus, Puola) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 [ala]kohtaa, joka on pantu Puolan oikeusjärjestyksessä täytäntöön [8.3.2013 annetun lain] 4 §:n 1 momentilla, tulkittava siten, että toimina, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen ja palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan (kaupalliset toimet), on pidettävä myös sopimuksia, joissa pääasiallisena suorituksena on esineen antaminen väliaikaiseen käyttöön vastikkeellisesti (esim. vuokrasopimukset)?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen annetaan myöntävä vastaus, onko direktiivin 2011/7 5 artiklaa, joka on pantu Puolan oikeusjärjestyksessä täytäntöön 8.3.2013 annetun lain 11 §:n 1 momentilla, tulkittava siten, että kaupallisen toimen osapuolten sopimuksena maksuaikataulusta, jonka mukaan maksut suoritetaan maksuerissä, on pidettävä myös sopimusta, jonka mukaan velallinen suorittaa rahasuorituksen toistuvasti määräajoin, myös silloin, kun tehdään toistaiseksi voimassa oleva sopimus?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohtaa tulkittava siten, että liiketilan vuokrasopimuksen kaltainen sopimus, jossa pääasiallisena suorituksena on kiinteistön antaminen väliaikaiseen käyttöön vastikkeellisesti, on kyseisessä säännöksessä tarkoitettu kaupallinen toimi ja kuuluu siten kyseisen direktiivin aineelliseen soveltamisalaan.

22 Tältä osin on aluksi muistutettava, että direktiivin 2011/7 1 artiklan 2 kohdan mukaan kyseistä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kaupallisista toimista korvauksena suoritettaviin maksuihin ja että tällä käsitteellä tarkoitetaan direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdan mukaan ”yritysten tai yritysten ja viranomaisten välisiä toimia, jotka johtavat tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan”. Viimeksi mainittua säännöstä on luettava kyseisen direktiivin johdanto-osan kahdeksannen ja yhdeksännen perustelukappaleen valossa, joista ilmenee, että direktiivi koskee kaikkia maksuja, jotka suoritetaan korvauksena kaupallisista toimista, mukaan lukien yksityisten yritysten väliset kaupalliset toimet mutta lukuun ottamatta kuluttajien kanssa suoritettavia toimia ja muunlaisia maksuja (ks. vastaavasti tuomio 28.11.2019, KROL, C-722/18, EU:C:2019:1028, 31 kohta).

23 Tästä seuraa, että direktiivin 2011/7 1 artiklan 2 kohdassa, luettuna yhdessä sen 2 artiklan 1 alakohdan kanssa, määritetään kyseisen direktiivin soveltamisala hyvin laajasti (ks. vastaavasti tuomio 28.11.2019, KROL, C-722/18, EU:C:2019:1028, 32 kohta).

24 Direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdassa säädetään kahdesta edellytyksestä sille, että toimi kuuluu kyseisessä säännöksessä tarkoitetun käsitteen ”kaupalliset toimet” alaan. Toimi on ensinnäkin toteutettava joko yritysten välillä tai yritysten ja viranomaisten välillä ja toiseksi sen on johdettava tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen korvausta vastaan.

25 Ensimmäisestä edellytyksestä on muistutettava, että yrityksen käsitteellä tarkoitetaan direktiivin 2011/7 2 artiklan 3 alakohdan mukaan organisaatiota, joka ei ole viranomainen, sen harjoittaessa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa, vaikka tätä toimintaa harjoittaisi vain yksi henkilö.

26 Pääasiassa on riidatonta, että RL, joka on rajavastuuyhtiö, on kyseisen direktiivin 2 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettu yritys. Ennakkoratkaisupyynnöstä ei sitä vastoin ilmene selvästi, toimiko J. M. tehdessään RL:n kanssa liiketilan vuokrasopimuksen organisaationa, joka harjoittaa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaa, ja onko se näin ollen myös yritys. Tähän suuntaan viittaisi se, että vuokrasopimuksen kohteena oleva tila on ammattikäytössä. Tältä osin tarpeellisten selvitysten toteuttaminen kuuluu kuitenkin ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.

27 Siltä osin kuin on kyse direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdassa säädetystä toisesta edellytyksestä, tämä ei sisällä määritelmää tavaroiden toimittamisen ja palvelujen suorittamisen käsitteistä eikä siinä myöskään viitata jäsenvaltioiden oikeuteen niiden määrittämiseksi. Näin ollen tällaisia käsitteitä on tulkittava koko Euroopan unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti, kun otetaan huomioon edellytykset unionin oikeuden yhtenäisestä soveltamisesta yhdessä yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa. Kyseiset käsitteet ovat siten unionin oikeuden itsenäisiä käsitteitä, joiden soveltamisalaa ei voida määrittää viittaamalla jäsenvaltioiden oikeuden käsitteisiin tai kansallisen tason luokituksiin vaan ne on määritettävä ottaen huomioon samanaikaisesti sen säännöksen sanamuoto, asiayhteys ja tavoitteet, jossa käsitteistä säädetään (ks. vastaavasti tuomio 29.9.2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

28 Ensinnäkin direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdan sanamuodosta on todettava, ettei sen perusteella yksinään voida määrittää, liittyykö liiketilan vuokrasopimuksen kaltaiseen sopimukseen, jossa pääasiallisena suorituksena on kiinteistön antaminen väliaikaiseen käyttöön vastikkeellisesti, tässä säännöksessä tarkoitettu tavaroiden toimittaminen tai palvelujen suorittaminen.

29 On kuitenkin todettava, että unionin tuomioistuin on 15.12.2016 antamassaan tuomiossa Nemec (C-256/15, EU:C:2016:954, 33 kohta) katsonut, että taloudelliseen toimintaan liittyvä toimi voi kuulua direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetun käsitteen kaupallinen toimi alaan edellyttäen, että liiketoimen suorittava henkilö toimii kyseisen direktiivin 2 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettuna yrityksenä. Tästä seuraa, että liiketilan vuokrasopimuksen kaltainen sopimus, jossa pääasiallisena suorituksena on kiinteistön antaminen väliaikaiseen käyttöön vastikkeellisesti, voi merkitä kyseisessä säännöksessä tarkoitettua tavaroiden toimittamista tai palvelujen suorittamista.

30 Toiseksi siitä normatiivisesta asiayhteydestä, johon direktiivi 2011/7 kuuluu, on todettava, että kyseinen direktiivi on annettu SEUT 114 artiklan nojalla, joten se on osa jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä, jonka tavoitteena on sisämarkkinoiden toteuttaminen ja toiminta kyseisillä markkinoilla tapahtuvien maksuviivästysten torjumisen alalla. Näin ollen direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuja käsitteitä tavaroiden toimittaminen, palvelujen suorittaminen ja kaupalliset toimet on tulkittava SEUT 34, SEUT 56 ja SEUT 57 artiklan valossa, joissa vahvistetaan tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus, sekä näitä perusvapauksia tulkitsevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa.

31 Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa, että SEUT 57 artiklan mukaan palveluilla tarkoitetaan suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske. Kyseisen artiklan toisessa kohdassa luetellaan esimerkkeinä palvelujen käsitteen alaan kuuluvia toimintoja, joiden joukossa on kaupallinen toiminta.

32 Tästä seuraa, että EUT-sopimuksessa annetaan palvelujen käsitteelle laaja määritelmä siten, että se kattaa kaikki suoritukset, jotka eivät ole muiden perusvapauksien kattamia, jotta mikään taloudellinen toiminta ei jäisi perusvapauksien soveltamisalan ulkopuolelle (ks. vastaavasti tuomio 3.10.2006, Fidium Finanz, C-452/04, EU:C:2006:631, 32 kohta).

33 Unionin tuomioistuin on tältä osin jo täsmentänyt, että kiinteistön antaminen vuokralle on SEUT 57 artiklassa tarkoitettu palvelun suoritus, josta maksetaan korvaus, ja ettei se seikka, että kyseinen suoritus ulottuu useammalle vuodelle, ole esteenä tälle määrittelylle (ks. vastaavasti tuomio 26.10.2010, Schmelz, C-97/09, EU:C:2010:632, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Kun otetaan huomioon tämä SEUT 57 artiklan palvelun käsitteen laaja määritelmä, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, liiketilan vuokrasopimuksen kaltaiseen vuokrasopimukseen, jossa pääasiallisena suorituksena on kiinteistön vastikkeellinen antaminen käyttöön määrätyksi tai määräämättömäksi ajaksi ilman omistusoikeuden siirtoa, liittyy SEUT 57 artiklassa tarkoitettu palvelun suorittaminen. Tästä näkökulmasta käsin tällaiseen sopimukseen liittyvä toimi voi johtaa direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuun palvelujen suorittamiseen.

35 Kolmanneksi tätä tulkintaa tukee direktiivin 2011/7 tavoite, joka on sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjuminen, jotta voidaan varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja edistää näin yritysten ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) kilpailukykyä. Kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan kolmannesta perustelukappaleesta ilmenee, tällaiset maksuviivästykset nimittäin vaikuttavat negatiivisesti yritysten maksuvalmiuteen ja vaikeuttavat niiden taloushallintoa, minkä lisäksi tilanne vaikuttaa yritysten kilpailukykyyn ja kannattavuuteen, koska velkojien on maksuviivästysten takia hankittava ulkoista rahoitusta.

36 Direktiivin 2011/7 tulkitseminen siten, ettei vuokrasopimuksiin liittyisi palvelujen suorittaminen ja että ne jäisivät kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetun kaupallisten toimien käsitteen ja siten direktiivin aineellisen soveltamisalan ulkopuolelle, ei vastaa tällaista tavoitetta, koska sillä suljettaisiin kaikki liiketilojen vuokrasopimukset tämän suojan ulkopuolelle. Tätä toteamusta tukee direktiivin 2011/7 johdanto-osan yhdeksäs perustelukappale, jonka mukaan direktiivissä säännellään ”kaikkia” kaupallisia toimia riippumatta siitä, ovatko ne yksityisten tai julkisten yritysten välisiä vai yritysten ja viranomaisten välisiä.

37 Direktiivin 2011/7 johdanto-osan 2 ja 11 perustelukappale eivät voi horjuttaa tätä päätelmää.

38 Yhtäältä kyseisen direktiivin johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ilmenee, että talouden toimijat toimittavat useimmat tavarat ja palvelut muille talouden toimijoille ja viranomaisille maksun lykkäämisen periaatteella, kun taas tavaroiden vuokraustoimintaan liittyviä toimia ei suoriteta maksun lykkäämisen periaatteella, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa. Koska direktiivin 2011/7 1 artiklan 2 kohdan ja 2 artiklan 1 alakohdan sanamuodossa ei kuitenkaan ole mitään mainintaa edellytyksestä, jonka mukaan tavaroiden toimittaminen tai palvelujen suorittaminen olisi suoritettava maksun lykkäämisen periaatteella, näiden säännösten soveltamiselle ei voida asettaa tällaista edellytystä.

39 Toiseksi direktiivin 2011/7 johdanto-osan 11 perustelukappaleessa olevaa nimenomaista mainintaa siitä, että julkisten rakennusurakoiden sekä talonrakennus- ja maa- ja vesirakennustöiden suunnittelu ja toteuttaminen kuuluvat tämän direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetun tavaroiden toimittamisen tai palvelujen suorittamisen käsitteen alaan ja näin ollen sen aineelliseen soveltamisalaan, ei voida tulkita a contrario siten, että vuokrasopimuksiin liittyvät toimet jäisivät direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

40 Direktiivissä 2011/7 ei yhtäältä esitetä luetteloa eri sopimustyypeistä, jotka liittyvät direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuun tavaroiden toimittamiseen tai palvelujen suorittamiseen. Vuokrasopimukset eivät toisaalta kuulu niihin toimiin ja maksuihin, jotka suoritetaan sellaisilla aloilla, jotka direktiivin 2011/7 johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen mukaan jäävät tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

41 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2011/7 2 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että liiketilan vuokrasopimuksen kaltainen sopimus, jossa pääasiallisena suorituksena on kiinteistön antaminen väliaikaiseen käyttöön vastikkeellisesti, on kyseisessä säännöksessä tarkoitettu kaupallinen toimi, joka johtaa palvelujen suorittamiseen, jos tämä toimi on suoritettu yritysten tai yritysten ja viranomaisten välillä.

Toinen kysymys

42 Toinen kysymys on ymmärrettävä siten, että sillä pyritään lähinnä selvittämään, onko silloin, kun määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva sopimus, jonka mukaan liiketilan vuokrasopimukseen liittyvän kuukausivuokran kaltaiset maksut suoritetaan toistuvasti ennalta vahvistetuin määräajoin, kuuluu direktiivin 2011/7 aineelliseen soveltamisalaan tämän direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna kaupallisena toimena, joka johtaa palvelun suorittamiseen korvausta vastaan, kyseisen direktiivin 5 artiklaa tulkittava siten, että tällaista sopimusta on pidettävä kyseisessä 5 artiklassa tarkoitettuna sopimuksena maksuaikataulusta, jonka mukaan maksut suoritetaan maksuerissä, jotta siitä voisi seurata tämän direktiivin 3 ja 6 artiklassa säädetty oikeus korkoihin ja korvaukseen, jos maksua ei makseta ajoissa.

43 Tältä osin on todettava yhtäältä, että direktiivin 2011/7 5 artiklan mukaan direktiivillä ei rajoiteta osapuolten mahdollisuutta sopia sovellettavan kansallisen lainsäädännön asiaa koskevien säännösten mukaisesti maksuaikatauluista, joiden mukaan maksut suoritetaan maksuerissä. Tällaisissa tapauksissa silloin, kun maksueriä ei makseta sovittuun määräaikaan mennessä, tässä direktiivissä säädetty korko ja korvaus lasketaan yksinomaan viivästyneiden maksuerien perusteella. Kyseisen direktiivin johdanto-osan 22 perustelukappaleessa todetaan, että tällä direktiivillä ei saisi estää maksuerin tapahtuvia tai porrastettuja maksuja, ja siinä täsmennetään, että kukin maksuerä tai maksu on suoritettava sovituin ehdoin ja siihen on sovellettava tässä direktiivissä säädettyjä maksuviivästyssääntöjä.

44 Tästä seuraa, että direktiivin 2011/7 5 artiklan tarkoituksena ei ole rajata tämän direktiivin aineellista soveltamisalaa jättämällä soveltamisalan ulkopuolelle muun muassa sopimuksia, jotka eivät koske kertasuoritusta, vaan täsmentää, että kyseisellä direktiivillä ei estetä maksuerin tapahtuvia tai porrastettuja maksuja siitä riippumatta, onko asianomaisissa sopimuksissa määrätty kertamaksusta vai ennalta vahvistetuin määräajoin maksettavasta toistuvasta maksusta.

45 Toiseksi on todettava, että yritysten välisissä kaupallisissa toimissa direktiivin 2011/7 3 artiklassa säädetty viivästyskorko tulee maksettavaksi, kun kyseisen artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät. Tätä varten edellytetään, että velkoja on täyttänyt sopimukseen ja lakiin perustuvat velvoitteensa ja ettei se ole saanut erääntynyttä määrää ajoissa, paitsi jos velallinen ei ole vastuussa viivästyksestä. Jos kyseessä on sopimus toistuvista maksuista, kyseisen säännöksen mukaan oikeus vaatia viivästyskorkoa ei siis edellytä sitä, että osapuolet ovat sopineet direktiivin 2011/7 5 artiklan mukaisesti maksuaikataulusta, jonka mukaan maksut suoritetaan maksuerissä.

46 Vastaavasti direktiivin 2011/7 6 artiklan mukaan korvaus perintäkuluista tulee yritysten välisissä kaupallisissa toimissa maksettavaksi vasta silloin, kun viivästyskorko tulee kyseisen direktiivin 3 artiklan mukaisesti maksettavaksi. Näin ollen siinä tapauksessa, että sopimuksessa määrätään toistuvista maksuista, kyseinen oikeus ei edellytä millään tavalla sitä, että kaupallisen toimen osapuolet ovat sopineet direktiivin 2011/7 5 artiklan mukaisesti maksuaikataulusta, jonka mukaan maksut suoritetaan maksuerissä.

47 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että silloin, kun määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva sopimus, jonka mukaan liiketilan vuokrasopimukseen liittyvän kuukausivuokran kaltaiset maksut suoritetaan toistuvasti ennalta vahvistetuin määräajoin, kuuluu direktiivin 2011/7 aineelliseen soveltamisalaan tämän direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna kaupallisena toimena, joka johtaa palvelun suorittamiseen korvausta vastaan, kyseisen direktiivin 5 artiklaa on tulkittava siten, että tällaista sopimusta ei ole välttämättä pidettävä kyseisessä 5 artiklassa tarkoitettuna sopimuksena maksuaikataulusta, jonka mukaan maksut suoritetaan maksuerissä, jotta siitä voisi seurata tämän direktiivin 3 ja 6 artiklassa säädetty oikeus korkoihin ja korvaukseen, jos maksua ei makseta ajoissa.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta 16.2.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/7/EU 2 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että liiketilan vuokrasopimuksen kaltainen sopimus, jossa pääasiallisena suorituksena on kiinteistön antaminen väliaikaiseen käyttöön vastikkeellisesti, on kyseisessä säännöksessä tarkoitettu kaupallinen toimi, joka johtaa palvelujen suorittamiseen, jos tämä toimi on suoritettu yritysten tai yritysten ja viranomaisten välillä.**

2) **Silloin, kun määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva sopimus, jonka mukaan liiketilan vuokrasopimukseen liittyvän kuukausivuokran kaltaiset maksut suoritetaan toistuvasti ennalta vahvistetuin määräajoin, kuuluu direktiivin 2011/7 aineelliseen soveltamisalaan tämän direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna kaupallisena toimena, joka johtaa palvelun suorittamiseen korvausta vastaan, kyseisen direktiivin 5 artiklaa on tulkittava siten, että tällaista sopimusta ei ole välttämättä pidettävä kyseisessä 5 artiklassa tarkoitettuna sopimuksena maksuaikataulusta, jonka mukaan maksut suoritetaan maksuerissä, jotta siitä voisi seurata tämän direktiivin 3 ja 6 artiklassa säädetty oikeus korkoihin ja korvaukseen, jos maksua ei makseta ajoissa.**

Allekirjoitukset